

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

היכל תשיעי
קובץ שלשלת האור
שער שלישי

לקוטי שיחות

בתרגום חפשי ללשון הקודש

על פרשיות השבוע, חגים ומועדים

•

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

•

חג הסוכות

(חלק יט — שיחה ב)

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ושתים לבריאה

מחזור הראשון של לימוד הלקוטי שיחות
שבוע חג הסוכות, יג"ט תשרי, ה'תשפ"ב (ב)

LIKKUTEI SICHOT
TARGUM L'LOSHON HAKODESH

Copyright © 2021

by

KEHOT PUBLICATION SOCIETY
770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213
(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718
editor@kehot.com / www.kehot.org

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without prior permission from the copyright holder.

The Kehot logo is a registered trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch.

For dedications of the weekly Sichos, please contact us at: dedications@kehot.com

חגה"ס ב

בשלם סוכו"¹¹; ונטילת ארבעה מינים קשורה לשמחה, כמ"ש, "ולקחתם לכם גו' ושמחתם גו'", ולכן יזכו ישראל עי"ז לשמחה לעתיד בכיאת המשיח.

ובזה מבאר גם דיוק הלשון, "לשמו של משיח", כי ענין השמחה שבכיאת המשיח מרומז בשמו של משיח – "ששמו מנחם"¹² שהוא ינחמנו וישמחנו כמ"ש¹³ שמחנו כימות עיניתנו.

והנה, בהדגשת חז"ל כאן "ראשון" – צריך להבין: כיון שהשייכות דסוכות לביהמ"ק היא מצד הכתוב, "ויהי בשלם סוכו" האמור על בית-המקדש, לכאורה היה מסתבר יותר לומר שהמצוה שעל-ידה זוכים ישראל לבנין בית-המקדש היא מצות סוכה גופא, "בסוכות תשבו (וממילא – חל הדבר כל) שבעת ימים", ולא מצות, "שביתת הרגל דחג", שהיא מצוה נוספת ב"סוכו" (וזמנה רק ברגל, ביום הראשון)?

ועל-דרך-זה גם בנוגע לשמו של משיח: מהו הטעם שהמצוה שעל-ידה זוכים ישראל לשמו של משיח, שישמחנו, היא – "ולקחתם לכם ביום הראשון"¹⁴, שיש לה רק שייכות

א. בפרשה שבה נצטוונו על חג הסוכות¹ כתיב, "ביום הראשון" שתי פעמים: "ביום² הראשון מקרא קודש כל מלאכת עבודה לא תעשו"³, "ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר גו"⁴. ואיתא על זה בגמרא⁵, שבשכר שני "ראשון" – "שביתת הרגל דחג"⁶ (ביום הראשון מקרא קודש)⁷ ו"נטילת לולב" (ולקחתם לכם ביום הראשון) – יזכו ישראל, "לבנין בית המקדש ולשמו של משיח", שנקראים "ראשון" (כסא כבוד מרום מראשון מקום מקדשנו"⁸, "ראשון לציון הנה הנם"⁹).

ומבאר בזה המהרש"א: טעם חג הסוכות הוא, "כי בסוכות הושבתי את בני ישראל בהוציא אותם מארץ מצרים"¹⁰, וע"י השביתה בסוכות יזכו ישראל לביהמ"ק שעליו נאמר, "ויהי

(1) אמור כג.

(2) שם לה.

(3) ולאח"ז (שם לט) ביום הראשון שבתון. וראה הערה 7.

(4) שם, מ.

(5) פסחים ה, א. ביאור הגמרא ע"ד הקבלה (והשינוי לבי"ר פס"ג, ח ולויק"ר ספ"ל ועוד) ראה לקוטי לוי"צ (אגרות) ע' קג ואילך.

(6) פרש"י שם.

(7) ראה בפרש"י שם ד"ה אלא, ומקרא קודש דסוכות". ילקוט בא רמז רא. ולהעיר מלקוטי לוי"צ שם (ס"ע קג), "וביום הראשון שבתון דסוכות". וראה תוד"ה כדתנא שם. ח"י הר"ן שם.

(8) ירמ"י יז, יב.

(9) ישע"י מא, כז.

(10) אמור שם, מג. ונאמר זה כטעם על "בסוכות תשבו שבעת ימים גו" (שם, מב).

(11) תהלים עו, ג. ראה תרגום עה"פ. מדרש תהלים שם.

(12) סנהדרין צח, ב. ירושלמי ברכות פ"ב ה"ד. איכ"ר פ"א נא. זח"ג קעג, רע"ב.

(13) תהלים צ, טו. וראה מדרש תהלים ופרש"י שם.

(14) ובב"ר (שם) ובויק"ר (שם) מפרש שלכולם זוכים בזכות, "ולקחתם לכם ביום הראשון". ולהעיר דשם נאמר ואביא לכם ראשון זה מלך

מסוימת לשמחה, ולא מצות השמחה (ושמחת בחגך¹⁵) גופא?¹⁶

ב. והביאור בזה:

במצות סוכה מצינו חידוש ומעלה לגבי מצוות אחרות בנוגע לפעולתה על הדברים הגשמיים (הסכך והדפנות) שבהם נעשית המצוה:

בשעה שעושה אדם מצוה בדבר גשמי, פועלת המצוה זיכוך בדבר הגשמי, עד שאפילו לאחר קיום המצוה יש לדברים הגשמיים דין תשמישי מצוה¹⁷. וכגון במצות ציצית, הנה כל זמן שהציציות קבועות בטלית „אסור להשתמש בהן שום תשמיש של חול . . משום ביזוי מצוה¹⁸, ולכמה דעות¹⁹, „אף לאחר שנפסקו אין לנהוג בהם מנהג בזיון“.

אבל אעפ"כ, הרי הציציות (אפילו כאשר הן קבועות בטלית) אינן אלא

בגדר תשמישי מצוה בלבד, ולא תשמישי קדושה (ולולא הטעם דביזוי מצוה, היה מותר להשתמש בהן תשמיש של חול).

משא"כ ע"י קיום מצות ישיבה בסוכה²⁰, חלה גם קדושה על עצי הסכך (ומדברנן גם על עצי הדפנות) – „כשם שחל שם שמים על הקדשים . . כך חל שם שמים על הסוכה²¹. ומצד הקדושה שבהם אסור להשתמש בהם (במשך ימי החג).

[ואעפ"י שגם הסוכה היא בגדר „תשמישי מצוה“ ולא „תשמישי קדושה“, הרי זהו רק לאחר שעברו ימי החג, כשעברה מצות, דאז מותר להשתמש בעצי הסכך (ורק ש„נכון ליהזר שלא להשתמש בהן תשמיש בזיון“²²), אבל בתוך שבועת ימי החג חלה עליהם קדושה²³.

והחידוש והיתרון שבקדושת הסוכה על זה שהיא גם מ„תשמישי מצוה“²⁴ (כבשאר מצוות) הוא (גם) בענין פעולתה של המצוה בדבר הגשמי: גדר „תשמישי מצוה“ הוא ש„משתמשין בהן לשם מצוה“, אבל בהם עצמם אין קדושה²⁵; משא"כ „קדושת הסוכה“ ענינה שהסוכה עצמה (הסכך והדפנות) נעשית קדושה, „כשם שחל שם שמים

המשיח ואינו מפרט „שמו של משיח“. (וראה לקוטי לוי"צ שם).

(15) ראה טז, יד.

(16) דגם למ"ד בירושלמי (סוכה פ"ג ה"א) דושמחתם „בשמחת לולב הכתוב מדבר“ הרי השמחה בלולב דאורייתא היא כל ז' ימים ורק בבית המקדש משא"כ בשכר . . ראשון (המצוה בכל מקום ובכל זמן) הוא – „ולקחתם לכם ביום הראשון (לבד)“, ובוהו אין מודגש ענין השמחה (ראה ירושלמי שם, רמב"ם הל' לולב פ"ז ה"ג*). ועוד, לפ"ז שייך יותר למצות ושמחת בחגיך שמדאורייתא הוא גם בזה"ז (ש"ע אדה"ז סי' תקכט ס"ו), ולזכות לשמו של משיח שייך יותר ע"י דבר הנהוג גם בזה"ז.

(17) מגילה כו, ב.

(18) ש"ע אדה"ז או"ח סכ"א ס"א משו"ע שם.

(19) רמ"א וש"ע אדה"ז שם.

(* וראה ביאור הר"פ פערלא לטפר המצות רס"ג ח"ג מילואים סי' ה).

20) ש"ע אדה"ז סי' תרלח סעיף טו-ז. וש"נ.

21) ש"ע אדה"ז שם בריש הסימן. וש"נ.

ולשון הגמרא (סוכה ט, א. ביצה ל, ב) „על החגיגה“.

22) ש"ע אדה"ז שם סי"ט.

23) אוה"ת סוכות ע' א"תשה. וש"נ.

24) מגילה שם.

25) לשון אדה"ז סי' כא שם.

הגורמים להם להיות ראויים לקיום מצוה זו) הם באופן גלוי, כדלקמן.

ד. מבואר בחסידות²⁹, שהטעם שלמצות, ולקחתם לכם גו" נבחרו ארבעה מינים לזו דוקא, הוא מפני שבהם ישנה תכונת האחדות: הלולב – עליו כפותין (היינו, בהתאחדות); עלי ההדס הם, "לתלא בחד קינא"; הערבות גדלין באחוה; ו(מכל שכן³⁰) האתרוג הדר באילנו משנה לשנה – היינו, שמתאחדים בו כל ארבעת האוירים של ארבע תקופות השנה.

ומאחר שהדברים שבעולם בכלל הם בהתחלקות ופירוד, הרי מוכח, שתכונת האחדות שבארבעה מינים אלו נובעת מזה שנגרשת בהם חלישות בארציותם וחומריותם, וענין זה מורה על ביטול, היינו הביטול לאלקות.

ומזה מובן, דאע"פ שגם בכל המצוות יש זיכור ועילוי בדברים הגשמיים הראויים לעשות מהם מצוות (כנ"ל ס"ג), מכל מקום, אין זה כמעלת הזיכור והעילוי שבארבעה מינים אלו הראויים למצות ולקחתם לכם – לפי שבזיכור ובעילוי שבהם ניכר בגילוי ענין האחדות באופן נעלה יותר מאשר בנבראים סתם.

ה. וזהו אחד הענינים שבהם נראה הן הצד השווה אשר בשתי מצוות הנ"ל (סוכה וארבעה מינים) והן החילוק שביניהן:

הצד השווה שבשתי המצוות הוא בזה שבשתיהן מורגשת השייכות של

על הקדשים.. כך חל שם שמים על הסוכה²⁶.

ג. על-דרך-זה מצינו גם במצות נטילת ארבעה מינים, ששייכות המינים הגשמיים אל המצוה הנעשית בהם היא בהדגשה יתירה מאשר בשאר מצוות, ובהקדים:

שייכות הדבר הגשמי אל המצוה שמקיימים בו אינה רק בכך שע"י קיום המצוה (ואפילו רק ע"י הזמנת החפץ הגשמי לשם מצוה²⁷) נעשה בו זיכור, כנ"ל, אלא גם מצד עצם מציאותו (היינו, עוד קודם קיום המצוה ואפילו קודם הזמנתו למצוה). עצם היות הדבר הגשמי ראוי לעשות ממנו מצוה (לדוגמא, היות הצמר ראוי למצות ציצית) מורה שהוא מזוכך יותר ו"נעלה" יותר משאר הדברים הגשמיים (גם המותרים) שאינם ראויים למצוה²⁸.

ובזה היא מעלת ארבעת המינים לגבי שאר הדברים הראויים למצוה, שהזיכור והעילוי שבארבעה מינים אלו

26 וכדיוק לשון אדה"ז סי' תרלח כמ"פ (בנוגע לסכך, וכן בנוגע לדפנות הסוכה) חל עליהם קדושת סוכה. וראה אוה"ת שם (מא"ר בשם עבודת הקודש) דה"ל "קדושת הגוף", דה"ל כמו הקדש".

27 ראה שערי אורה נו, א ואילך. עי, ב ובקיצורים לשם.

28 ראה המשך תער"ב ח"ב ע' תתפג: "וכן ציצית בצמר דוקא, וכמו תרומה ומעשר שמה שמפרישין ומבדילין נעשה קדש והשאר חולין כו' דקודם הבדלה ה' הכל בשוה ואח"כ נבדלו כו'". ובל' זה יש לפרש שההבדלה שבהם היא מצד הפרשתם למצוה, אבל מהתחלת הענין שם "מבדילים בדברים המותרים גופא מה שראוי למצוה ומה שאינו ראוי כו' וכמו ד' מינים" משמע שגם בציצית כו' ההבדלה היא בעצם המין. וכ"כ שם ע' תתקסא.

29 סה"מ תקס"ח ע' תמו ואילך. סידור רסד, ד ואילך. המשך וככה פפ"ז פצ"ג ואילך.

30 ראה וככה שם פצ"ד.

הסוכה וארבעת המינים] (א) החילוק בשייכות המצוות לדברים הגשמיים (דלעיל ס"ה) ו(ב) החילוק בענין האחדות שבהם] – שייכים זה לזה:

גדר העולם (כמו שהוא מצד עצמו) הוא התחלקות³² ופירוד. ומה שבכמה דברים בעולם ישנו ענין האחדות (כאופן הנראה לעין), הרי זה מפני שבדברים אלו מאירה האחדות הבאה מהבורא, מאלקות.

ומזה מובן, שהחילוק שבין האחדות שבסוכה (שהיא למעלה מהתחלקות הפרטים) לאחדות שבארבעת המינים (שהיא רק התאחדות הפרטים) הוא בהתאם לחילוק שבהארת האלקות שבהם:

ענין האחדות כמו שהוא בארבעת המינים, התאחדות בין פרטים (כך שגם לאחרי התאחדותם נשארים פרטים מחולקים), מורה ומגלה שהעולם (גדר התחלקות) עומד בביטול לאלקות (אחדות); משא"כ בהתאחדות שבסוכה, המושללת מהתחלקות ונעלית ממנה, מתבטא ומשתקף ענין האחדות דאלקות שלמעלה מהעולם.

ועפ"ז מובן שהחילוק בין סוכה לארבעת המינים בענין האחדות שבהם הוא בהתאם לחילוק ביניהם בשייכות הדברים הגשמיים אל המצוות:

ארבעת המינים, כיון שענינם הוא לגלות שהעולם עומד בביטול לאלקות, הנה ההדגשה שבענין חיבור הגשמיות אל המצוות שבהם היא בגשמיות שבהם, היינו כפי שהם (חלק מתוך

הדבר הגשמי (הסכך ודפנות הסוכה וארבעת המינים) למצותו יותר מבשאר מצוות;

והחילוק ביניהן הוא, שהשייכות לסכך הסוכה למצות ישיבה בסוכה היא ע"י הפעולה בדבר הגשמי, ע"י קיום המצוה; ואילו השייכות של ארבעת המינים למצות, ולקחתם לכם" היא מצד מעלתם (בטבעם) שבסיבתה הם ראויים למצוה.

ו. עוד צד השווה וחילוק בין שתי המצוות הנ"ל:

הסוכה היא למעלה מהתחלקות, בהיותה מקיפה את כל האדם (ראשו ורובו) כאחד. ויתירה מזו: אין היא נעלית רק מהתחלקות דראש גוף ורגל כאדם אחד, אלא היא למעלה גם מהתחלקות שבין אדם אחד מישראל לחבירו, עד אשר כל ישראל ראויים לישוב בסוכה אחת.³¹

וגם ארבעת המינים ענינם אחדות: (א) אחדות הפרטים בכל מין גופא (כנ"ל ס"ד). (ב) אחדות ארבעת המינים יחד, ע"ז שמכל המינים הללו יחדיו נעשית מצוה אחת.

אבל גם בענין האחדות ישנו חילוק בין הסוכה לבין ארבעת המינים: הסוכה אין בה מלכתחילה פרטים מחולקים; משא"כ ארבעת המינים יש בהם פרטים מחולקים (ההתחלקות שבין ארבעה מינים שונים וגם התחלקות הפרטים בכל מין גופא), אלא שהפרטים מתאחדים.

ז. ויש לומר, ששני החילוקים שבין

32) להעיר מדחז"ל עה"פ מה רבו מעשיר. וראה תו"א ורא" (נו, ב) ועוד.

31) סוכה כו, ב. וראה בארוכה לעיל ע' 348 ואילך.

בארבעת המינים לגבי ההתאחדות שבסוכה: התאחדות הגשמיות עם המצוות שבמצות סוכה, כיון שהיא מתחדשת ונפעלת ע"י קיום המצוות, אבל אינה בטבע הדבר הגשמי, כנ"ל – לפיכך אין מתגלית בה האחדות האמיתית; משא"כ ארבעת המינים, שבהם ניכר שהגשמיות מצד עצמה היא כלי למצוות, הנה עי"ז דוקא מתגלית האחדות האמיתית].

אבל, כיון שבחיצוניות תוכן ענין התאחדות הפרטים הוא רק שהפרטים בטלים³⁶ אל האחדות (ולא שהפרטים עצמם הם אחדות), והרי זו דרגא תחתונה מן האחדות שלמעלה מהתחלקות, הנה כדי לגלות את הפנימיות (והשורש) של התאחדות הפרטים, אשר היות הפרטים בהתאחדות תוכנו (בפנימיות) הוא שהפרטים עצמם הם „אחדות“, המבטאת ומגלה את האחדות האמיתית – צריכה התאחדות הפרטים לבוא בהמשך לאחדות שלמעלה מהתחלקות.

עי"ז שהתאחדות הפרטים באה בהמשך לאחדות שלמעלה מהתחלקות – מתגלה שמה שבהתאחדות זו ישנם פרטים, הרי זה (לא מפני שעדיין לא האירה האחדות שלמעלה מהתחלקות, אלא) מפני שהפרטים עצמם הם „אחדות“ – גילוי וביטוי של האחדות האמיתית.

ה„עולם“, כך שניכר במציאותם הגשמית שהם ראויים למצוה;

משא"כ הסוכה, כיון שענינה הוא המשכת האחדות דאלקות, לפיכך ההדגשה שבענין חיבור המצוה והגשמיות בה היא בנוגע למצוה, בזה שהמשכת האלקות שע"י מצות סוכה היא למעלה (גם) מהתחלקות הגדרים דרוחניות וגשמיות, ולכן נמשכת הקדושה גם בגשמיות של עצי הסכך והדפנות.

ח. אעפ"כ ישנה מעלה³³ בהתאחדות הפרטים של ארבעת המינים לגבי האחדות (שלמעלה מהתחלקות) דסוכה, כי השורש של התאחדות הפרטים (שתוכנה שאף הפרטים הם בהתאחדות) הוא מהאחדות האמיתית, שלמעלה מהגדרים ד„אחדות“ ו„התחלקות פרטים“.

שרש האחדות של הסוכה הוא ממקום שבו הריבוי הוא ענין הפכי מהאחדות, ולכן האחדות היא באופן השולל את התחלקות הפרטים; אבל האחדות כפי שהיא מצד עצמותו יתברך, אחדות הפשוטה, הרי בה הריבוי אינו כסתירה לאחדות, ואדרבה – הריבוי בא³⁴ מצד האחדות הפשוטה³⁵.

[ועל־דרך־זה הוא גם בנוגע לענין התאחדות הגשמיות עם המצוות שבסוכה וארבעת המינים, שיש מעלה

וי"ל שזהו אחד הטעמים לכך 361

36) התכונה לסבול (ולהיות גדל מ)קור נפרדת (ומנגדת) מהתכונה לסבול (ולהיות גדל מ)חום, ובאתרוג בטל זה ע"י „הרגש“ האחדות וביטול טבע פירוד (וניגוד) התכונות.

33) וכהמעלה ב„אחד“ על „יחיד“ – ראה תו"א נה, ב. אמ"ב שער הק"ש פ"ח ואילך. ועוד.

34) נתבאר בתו"ח נח ד"ה ויהי כל הארץ פכ"ז ואילך. ד"ה מי מדד תרס"ב. ועוד.

35) ראה לקו"ש ח"ט ע' 157 ואילך.

ומאחר שהזמן דסוכות שיהיה (בחיצוניות) לזמן דכל השנה [דלא כסוכה הגשמית (הסכך והדפנות), שגם בגשמיות הרי היא בבחינת מקיף (ועוד זאת, שעשיית הסוכה צריכה להיות לשם מצות³⁹ סוכה⁴⁰)], הרי נמצא, שבזה שגם הזמן דסוכות נעשה קדוש (בקדושת חג הסוכות) באים לידי ביטוי הגילויים דסוכות (אשר אינם מוגבלים בגדר הרוחניות והגשמיות) עוד יותר מאשר בפעולתם בגשמיות הסוכה.

ואעפ"כ, מאחר שהקדושה אשר בסכך ודפנות, ואפילו זו שבזמן דסוכות, נפעלת בהם (לא מצד עצמם, אלא) על-ידי הגילויים דסוכה, הרי זה מורה שגם בחינת האחדות דסוכה מוגדרת בגדר האחדות שלמעלה מהתחלקות, אלא שההמשכה של האחדות שלמעלה מהתחלקות אין לה שום הגבלה והיא נמשכת בכל מקום.

משא"כ האחדות שבארבעת המינים, מאחר שהאחדות שבהם אינה באה ע"י קיום המצוה והמשכת האור מלמעלה בלבד, אלא היא קיימת בהם מקודם מצד טבעם (היינו, שהפרטים הם בהתאחדות לא מפני שנמשך בהם ענין האחדות (שמחוץ להם), אלא שהפרטים

שמצות נטילת ארבעת המינים מן המובחר היא כסוכה³⁷: ע"י שהתאחדות הפרטים שבנטילת ארבעת המינים באה בהמשך לאחדות שלמעלה מהתחלקות שבסוכה – מביאים לידי גילוי את הפנימיות והשורש של התאחדות הפרטים, היינו האחדות האמיתית³⁸.

ט. ע"פ הנ"ל, שהאחדות שבסוכה היא למעלה מהתחלקות רוחניות וגשמיות, דמטעם זה נמשכת קדושה גם בגשמיות הסוכה (בעצי הסכך והדפנות) – יובן גם הביאור בקדושת חג הסוכות:

הקדושה של כל יום טוב באה מצד הגילויים המאירים ביו"ט זה. ודרוש ביאור: מאחר שהגילויים של סוכות (ענני הכבוד) הם בחינת מקיף, כיצד פועלים הם (פעולה פנימית) על היום דחג הסוכות (שמצד עצמו הוא יום חול) להיות יום קדוש?

ויש לומר הביאור בזה: כיון שהגילויים שבסוכות הם נעלים מהתחלקות רוחניות וגשמיות, הרי הם פועלים קדושה גם בזמן דסוכות, בדוגמת הקדושה שהם פועלים בגשמיות הסוכה.

39) ראה ירושלמי סוכה פ"א ה"ב שבסוכה ישינה (שלא לשם חג) צריך לחדש בה דבר. ובבית יוסף א"ח סתנ"ו ממשמעות התוס' והרא"ש ושאר פוסקים שהוא לעיכובא, וכ"פ בשו"ע (ואדה"ז) שם. וראה שו"ע אדה"ז שם ס"ג, אין ניכר שהוא דר בה עתה לשם מצוה.

40) ובפרט שגם העשי' דסוכה היא מצוה (ראה שו"ע אדה"ז סי' תרמ"א, שעשייתה אינה גמור המצוה). ולהירושלמי (סוכה שם. ברכות פ"ט ה"ג) מברך גם על עשייתה, וציונו לעשות סוכה.

37) סידור אדה"ז (לפני הלל). וראה שער הכוונות דרושי חגה"ס. סידור האריז"ל (כוונת לולב ונענועיו), והנה מצד הדין כו" (מ"ח מס' ימי מצוה וסוכה רפ"ה). של"ה רמה, ב. וראה בארוכה לקו"ש חכ"ב (ע' 124 ואילך) הביאור ע"ד הנגלה.

38) להעיר מסה"מ תקס"ח שם. סידור רסה, סע"א ואילך. לקוטי לוי"צ הערות שם ע' קה (ע"ד הקבלה).

וראה לקו"ש שם (ע' 130-31) – ע"ד העבודה.

אבל אעפ"כ, הרי גם הפעולה שב, מקום מקדשנו" אינה אלא מצד הגילוי מלמעלה («כסא כבוד מרום מראשון») שנמשך במקום⁴²;

משא"כ החידוש והיתרון שבשמו של משיח (מנחם – היינו, שיביא הנחמה על הגלות) הוא בכך (שלא רק ימשיך גילויים מלמעלה, אלא גם יגלה את פנימיות הענין של הגלות, שהגלות עצמה היא תכלית הטוב (בחינת ראשון), שהרי אז יאמרו ישראל⁴³ „ואז ה' כי אנופת ביי"44. וזה אינו בא ע"י מצות שמחה מצד עצמה, אלא ע"י התגלותה בנטילת ארבעה מינים דוקא, שענינם הוא שגם עניני העולם מצד עצמם הם כלים לאחדות דאלקות.

(משיחות שמחת ביה"ש ושנח"ת
שבת בראשית התועדות ב') תשכ"ד

(42) ראה רמב"ם הל' ביהב"ח פ"ו הט"ז „מפני השכינה כו".

(43) ישעי' יב, א.

(44) ראה לעיל בשיחה לשבת נחמו (ע' 67 ואילך). ושם בסופו (ע' 79 ואילך). לקו"ש ח"ח ע' 313 ואילך. וש"נ.

עצמם הם בבחינת אחדות), הרי היא מביאה לידי גילוי את האחדות האמיתית.

י. ע"פ הנ"ל יובן גם הקשר בין שביתת החג לבנין בית המקדש (והטעם ששכר זה בא ע"י שביתת החג דוקא, ולא ע"י קיום מצות סוכה), וכן תובן השייכות דנטילת ארבעה מינים לשמו של משיח:

החידוש והמעלה שבבנין בית המקדש הם, שהגילוי והתוכן של בית המקדש, „כסא כבוד מרום מראשון", נמשכים ופועלים גם על „מקום מקדשנו", שהוא מקום בעולם – היינו, חול מצד עצמו. ולכן זהו שכר הבא בעיקר ע"י קיום „ביום הראשון מקרא קודש", שתוכנו, שאפילו ענני הכבוד דלמעלה פועלים לא רק בעצי (בנין) הסוכה, אלא גם בזמן, שיהיה רגל – זמן שביתה וביטול החול בגלוי ובשלימות (וזהו ב,ראשון", שבו נצטוו „כל מלאכת עבודה לא תעשו"), ע"י „מקרא קודש", פירוש, שקוראים⁴¹ וממשיכים בתוכו את הקודש.

(41) ראה זהר ח"ג צד, א. סידור שער המועדים (ריז, א ואילך).

